

Człowiek

– najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Ministerstwo
Zdrowia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Szanowni Państwo,

Rekomenduję Państwu publikację poświęconą wykorzystaniu środków unijnych przewidzianych w Działaniu 2.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki **„Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia”**.

Podstawowym celem projektów w ramach Działania 2.3 POKL jest podniesienie kwalifikacji kadry medycznej oraz zwiększenie efektywności sektora.

W latach 2007-2013 polska ochrona zdrowia po raz pierwszy może korzystać ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki ponad 105 mln euro przyczyni się do podniesienia kwalifikacji personelu medycznego oraz do zwiększenia efektywności sektora ochrony zdrowia.

Obecnie ze środków Działania 2.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki realizowane są następujące projekty:

- Opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych,
- Opracowanie i wdrożenie programu profilaktycznego w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów układu moczowo-płciowego u pracujących mężczyzn w wieku od 45. roku życia (45+) ukierunkowanego na przeciwdziałanie ich dezaktywizacji zawodowej (w szczególności osób wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby nowotworów układu moczowo-płciowego),
- Kształcenie w ramach procesu specjalizacji lekarzy deficytowych specjalności, tj. onkologów, kardiologów i lekarzy medycyny pracy,
- Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych,
- Wsparcie systemu ratownictwa medycznego poprzez kształcenie zawodowe lekarzy, ratowników medycznych i dyspozytorów medycznych,
- Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce – wsparcie kształcenia podyplomowego,
- Nowoczesne zarządzanie w zakładach opieki zdrowotnej – szkolenia z zakresu rachunku kosztów i informacji zarządczej oraz narzędzi restrukturyzacji i konsolidacji ZOZ,
- Wsparcie procesu akredytacji zakładów opieki zdrowotnej,
- Akademia NFZ – nowy projekt szkoleniowy,
- Wsparcie systemu kształcenia ustawicznego personelu medycznego w zakresie opieki geriatrycznej – rozpoczęcie realizacji projektu w 2012 roku.

Pragnę zwrócić Państwa uwagę na nowe projekty systemowe, których realizacja rozpoczyna się w 2011 i 2012 roku. Mam nadzieję, że dzięki wsparciu finansowemu Unii Europejskiej uda się poprawić jakość zarządzania w systemie ochrony zdrowia – poprzez udoskonalenie działań w zakresie procesu kontraktowania świadczeń zdrowotnych i polityki informacyjnej – oraz wzmocnić system opieki geriatrycznej w Polsce. Nowe projekty zaplanowane do realizacji od 2012 r. przyczynią się również do dalszego podniesienia zarówno specjalistycznych, jak i tzw. „miękkich” umiejętności personelu medycznego.

Jestem przekonany, że publikacja ta będzie dobrym źródłem informacji dla tych wszystkich, którzy mają zamiar uzyskać wsparcie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Dyrektor Departamentu Funduszy Europejskich
w Ministerstwie Zdrowia
Michał Kępowicz

www.zdrowie.gov.pl

Działanie 2.3 w Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki

Co to jest Program Operacyjny Kapitał Ludzki?

Program Operacyjny Kapitał Ludzki (PO KL) jest programem finansowanym ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz budżetu państwa, realizowanym w latach 2007-2013. Jego celem jest umożliwienie pełnego wykorzystania potencjału zasobów ludzkich poprzez wzrost zatrudnienia i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw i ich pracowników, podniesienie poziomu wykształcenia społeczeństwa, zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego oraz wsparcie budowy struktur administracyjnych państwa.

Program składa się z 9 Priorytetów, realizowanych równolegle na poziomie centralnym i regionalnym.

Priorytety realizowane centralnie to:

- Priorytet I: Zatrudnienie i integracja społeczna,
- **Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących,**
- Priorytet III: Wysoka jakość systemu oświaty,
- Priorytet IV: Szkolnictwo wyższe i nauka,
- Priorytet V: Dobre rządzenie.

Priorytety realizowane na szczeblu regionalnym to:

- Priorytet VI: Rynek pracy otwarty dla wszystkich,
- Priorytet VII: Promocja integracji społecznej,
- Priorytet VIII: Regionalne kadry gospodarki,
- Priorytet IX: Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach.

Ponadto, realizowany jest Priorytet X Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – Pomoc techniczna, którego celem jest zapewnienie właściwego zarządzania i wdrażania PO KL oraz promocja EFS.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki a ochrona zdrowia

Jednym z priorytetów PO KL jest **Priorytet II: Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących**. Przewiduje on m. in. stworzenie odpowiedniego zabezpieczenia zdrowotnego poprzez zapewnienie warunków sprzyjających poprawie i utrzymaniu dobrego stanu zdrowia osób pracujących.

W ramach Priorytetu II realizowane jest **Działanie 2.3 Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia**.

Środki z Działania 2.3 PO KL wykorzystane są na współfinansowanie następujących przedsięwzięć:

- opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych przystosowanych do potrzeb poszczególnych grup pracowników lub grup zawodowych, w szczególności ukierunkowanych na redukcję występowania chorób zawodowych,
- opracowanie kompleksowych programów ukierunkowanych na powrót do pracy określonych grup pracowników lub grup zawodowych ze stwierdzonymi chorobami zawodowymi,
- kształcenie w ramach procesu specjalizacji lekarzy deficytowych specjalności, tj. onkologii, kardiologii, medycyny pracy oraz lekarzy z innych, wybranych dziedzin medycyny,
- kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych, w szczególności w ramach studiów podyplomowych,
- kształcenie podyplomowe i zawodowe przedstawicieli innych zawodów medycznych,
- wsparcie procesu akredytacji zakładów opieki zdrowotnej, w szczególności szpitali, posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów,
- szkolenia pracowników, w szczególności kadry zarządzającej zakładów opieki zdrowotnej, posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów oraz dysponentów środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia, tj. kadry zarządzającej NFZ,
- rozwój standardów kwalifikacji dla kadry zarządzającej w sektorze ochrony zdrowia.

Odbiorcami ww. projektów są m.in.:

- grupy zawodowe/grupy pracowników narażone na czynniki wywołujące choroby zawodowe,
- osoby, u których warunki pracy spowodowały wystąpienie choroby zawodowej (stwierdzono chorobę zawodową) lub orzeczono niezdolność do pracy,
- lekarze kwalifikujący się do uczestnictwa w procesie kształcenia specjalizacyjnego z zakresu kardiologii (od września 2010 r. również z kardiologii dziecięcej), szeroko rozumianej onkologii (onkologii klinicznej, radioterapii onkologicznej, chirurgii onkologicznej, ginekologii onkologicznej, onkologii i hematologii dziecięcej) oraz medycyny pracy,
- pielęgniarki i położne kwalifikujące się do uczestnictwa w studiach podyplomowych oraz ewentualnie do kursów specjalistycznych i kwalifikacyjnych,
- lekarze kwalifikujący się do uczestnictwa w procesie kształcenia specjalizacyjnego z innych, wybranych dziedzin medycyny oraz/lub przedstawiciele innych zawodów medycznych,
- zakłady opieki zdrowotnej, w szczególności szpitale, posiadające umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów,
- pracownicy, w szczególności kadra zarządzająca zakładów opieki zdrowotnej, które posiadają umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów,
- dysponenti środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia tj. kadra zarządzająca NFZ.

Instytucjami zaangażowanymi we wdrażanie Działania 2.3 PO KL są:

Instytucja Zarządzająca – Minister Rozwoju Regionalnego

Instytucja Pośrednicząca – Minister Pracy i Polityki Społecznej

Instytucja Pośrednicząca II stopnia (Instytucja Wdrażająca) – Minister Zdrowia

Zadania wynikające z pełnienia przez Ministra Zdrowia funkcji Instytucji Wdrażającej wykonuje Departament Funduszy Europejskich.

W ramach Działania 2.3 *Wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących oraz poprawa jakości funkcjonowania systemu ochrony zdrowia* wyróżnione zostały trzy poddziałania:

Poddziałanie 2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych

Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia

W latach 2007-2011 wsparcie Europejskiego Funduszu Społecznego na rzecz ochrony zdrowia realizowane było w ramach projektów systemowych. Oznacza to, że projekty mogły być składane i realizowane wyłącznie przez jednostki wskazane w Szczegółowym Opisie Priorytetów PO KL.

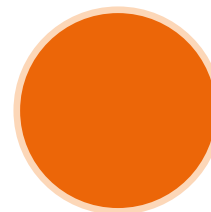
Do jednostek tych należą:

- Instytut Medycyny Pracy im. prof. J. Nofera w Łodzi,
- Minister właściwy do spraw zdrowia – Departament Polityki Zdrowotnej,
- Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego,
- Minister właściwy do spraw zdrowia – Departament Pielęgniarek i Położnych,
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych,
- Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia,
- Minister właściwy do spraw zdrowia – Departament Ubezpieczenia Zdrowotnego,
- Narodowy Fundusz Zdrowia.

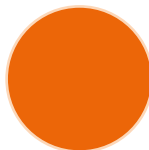
W 2012 roku zmieni się sposób wdrażania Działania 2.3 POKL. Forma wsparcia rozszerzona zostanie o projekty konkursowe dot. kształcenia podyplomowego w zakresie zarządzania ochroną zdrowia, których wnioskodawcami będą uczelnie wyższe.

Środki finansowe przeznaczone na Działanie 2.3:

DZIAŁANIE	Alokacja (euro)		
	Ogółem	EFS	Środki krajowe
Działanie 2.3	105 713 179,00	89 856 202,00	15 856 977,00
w tym Poddziałanie 2.3.1	8 559 367,00	7 275 462,00	1 283 905,00
w tym Poddziałanie 2.3.2	92 319 093,00	78 471 229,00	13 847 864,00
w tym Poddziałanie 2.3.3	4 834 719,00	4 109 511,00	725 208,00

**Projekty
systemowe
realizowane
od 2008 r.**

Poddziałanie 2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych

Tytuł projektu: Opracowanie kompleksowych programów profilaktycznych.

Kto realizuje projekt?

Instytut Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi w partnerstwie z Instytutem Medycyny Wsi im. Witolda Chodźki w Lublinie.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Pracownicy i pracodawcy.
- Lekarze i pielęgniarki służb medycyny pracy oraz podstawowej opieki zdrowotnej, lekarze orzecznicy ZUS, psycholodzy.
- Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Pracy, Bezpieczeństwa i Higieny Pracy.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest wzmocnienie potencjału zdrowia osób pracujących poprzez opracowanie 8 kompleksowych programów profilaktycznych z zakresu: ochrony słuchu, chorób skóry, chorób alergicznych, chorób zakaźnych lub pasożytniczych, chorób narządu ruchu i obwodowego układu nerwowego, chorób układu krążenia oraz zagrożeń psychospołecznych.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Opracowanie i wdrożenie 8 kompleksowych programów profilaktycznych obejmujących 10 chorób zawodowych i 2 związanych z pracą.
- Podniesienie wiedzy i kwalifikacji zawodowych lekarzy i pielęgniarek służb medycyny pracy, lekarzy orzeczników ZUS, psychologów, pracowników PIP, PIS, BHP na szkoleniach i konferencjach szkoleniowych.
- Opracowanie 17 poradników, 8 multimedialnych materiałów dydaktycznych w formie filmów informacyjno-educacyjnych.
- Utworzenie Centrum Konsultacyjno-Diagnostycznego typu „hot-line”.
- Utworzenie strony internetowej projektu.
- Opracowanie i wykonanie komputerowego interaktywnego programu ochrony słuchu.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- Opracowano 8 kompleksowych programów profilaktycznych obejmujących 10 chorób zawodowych i 2 związanych z pracą.
- Przeszkolono 839 osób (lekarzy służb medycyny pracy i POZ, pracowników PIS, PIP, BHP, psychologów).
- Opracowano 5 poradników dla lekarzy.
- Przygotowano 2 filmy informacyjno-educacyjne z zakresu ochrony słuchu oraz boreliozy.
- Utworzono Centrum Konsultacyjno-Diagnostyczne typu „hot-line”.
- Utworzono stronę internetową projektu: www.programyzdrowotne.pl, na której umieszczono elektroniczne materiały informacyjne i edukacyjne.
- Wykonano komputerowy interaktywny program ochrony słuchu i przeszkolono 46 osób z zakresu obsługi programu.

Okres realizacji projektu: kwiecień 2008 – luty 2013

Wartość projektu: 9 157 070,83 PLN

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych

Tytuł projektu: Kształcenie zawodowe pielęgniarek i położnych w ramach studiów pomostowych.

Kto realizuje projekt?

Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Pielęgniarek i Położnych.

Kto może wziąć udział w projekcie?

Projekt adresowany jest do pielęgniarek i położnych z całej Polski posiadających świadectwo dojrzałości, absolwentów liceów medycznych, dwuletnich, dwupółletnich oraz trzyletnich medycznych szkół zawodowych. Ze względu na charakter studiów, uczestniczyć w nich mogą pielęgniarki i położne, które wykształcone zostały w okresie przed przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej. Ponadto, ze względu na specyfikę Priorytetu II PO KL, wsparcie dedykowane jest osobom zatrudnionym, które legitymują się odpowiednim wykształceniem, pozwalającym na wykonywanie zawodu pielęgniarki/położnej.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji zawodowych pielęgniarek i położnych.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Ukończenie studiów pomostowych i podniesienie kwalifikacji zawodowych przez 24 000 pielęgniarek i położnych.
- Zwiększenie motywacji do rozwoju kariery zawodowej i dalszego uzupełniania kwalifikacji zawodowych.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- Rozpoczęcie kształcenia pomostowego przez 18 426 pielęgniarek i położnych na 61 uczelniach w całym kraju,
- Ukończenie przez 10 536 pielęgniarek i położnych studiów pomostowych w ramach projektu.
- Utworzenie strony internetowej projektu: www.studiapomostowe.mz.gov.pl, na której znaleźć można szczegółowe informacje o projekcie.

Okres realizacji projektu: maj 2008 – czerwiec 2015

Wartość projektu: 179 607 929,82 PLN

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych

Tytuł projektu: Kształcenie w ramach procesu specjalizacji lekarzy deficytowych specjalności, tj. onkologów, kardiologów i lekarzy medycyny pracy.

Kto realizuje projekt?

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Lekarze kwalifikujący się do uczestnictwa w procesie kształcenia specjalizacyjnego z zakresu kardiologii (w tym kardiologii dziecięcej), szeroko rozumianej onkologii (od lutego 2011 r. dofinansowane są również 3 kursy onkologiczne z patomorfologii) i medycyny pracy.
- Kierownicy specjalizacji, sprawujący opiekę dydaktyczną nad specjalizującymi się lekarzami.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest wsparcie kształcenia specjalizacyjnego lekarzy z kardiologii, onkologii i medycyny pracy, co przełoży się na wzrost liczby specjalistów, dostępność do świadczeń zdrowotnych i poprawę stanu zdrowia osób pracujących.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Ukończenie przez minimum 1 077 lekarzy pełnego cyklu kursów specjalizacyjnych z kardiologii, onkologii i medycyny pracy.
- Dofinansowanie udziału 4 481 lekarzy w kursach specjalizacyjnych z kardiologii, onkologii i medycyny pracy oraz 800 kierowników specjalizacji z tytułu uczestnictwa w kursach doskonalących.
- Ukończenie przez 1 000 kierowników specjalizacji z kardiologii, onkologii i medycyny pracy kursów aktualizujących wiedzę.
- Opracowanie i wydruk 20 podręczników do kursów specjalizacyjnych.
- Zakup sprzętu dydaktycznego do kursów z kardiologii i onkologii.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- 216 lekarzy zrealizowało pełen cykl kursów specjalizacyjnych (118 lekarzy specjalizujących się w kardiologii, 74 lekarzy specjalizujących się w medycynie pracy, 24 lekarzy specjalizujących się w onkologii).
- 258 lekarzy uzyskało tytuł specjalisty (151 kardiologów, 56 lekarzy medycyny pracy, 51 onkologów).
- 195 kierowników specjalizacji ukończyło kursy doskonalące, aktualizujące wiedzę.
- 2 944 lekarzy rozpoczęło kursy specjalizacyjne.
- Opracowano i wydrukowano 3 podręczniki do kursów specjalizacyjnych.
- Opracowano aplikację informatyczną służącą gromadzeniu danych i prowadzeniu ścieżki kariery uczestników.
- Utworzono podstronę internetową projektu: www.cmkp.edu.pl/projekt_sys_eu_1.htm, na której umieszczono elektroniczne materiały informacyjne i edukacyjne.

Okres realizacji projektu: styczeń 2007 – czerwiec 2015

Wartość projektu: 115 380 339,80 PLN

Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia

Tytuł projektu: Wsparcie procesu akredytacji zakładów opieki zdrowotnej.

Kto realizuje projekt?

Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.

Kto może wziąć udział w projekcie?

Projekt jest adresowany m.in. do szpitali posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z NFZ albo udzielających świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów. Uczestnikami projektu mogą być zarówno szpitale, które zamierzają odnowić certyfikat akredytacyjny celem utrzymania ciągłości, jak i nowe placówki. Każdy szpital może tylko raz uzyskać wsparcie finansowe.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia poprzez wsparcie procesu akredytacji oraz doprowadzenie do zwiększenia liczby szpitali akredytowanych. W ramach projektu 188 zakładów opieki zdrowotnej uzyska certyfikat akredytacyjny.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Przeprowadzenie 220 wizyt akredytacyjnych, w tym 8 wizyt, w ramach których przeprowadzono pilotaż znowelizowanych standardów akredytacyjnych.
- Uzyskanie przez 188 szpitali certyfikatu akredytacyjnego.
- Przeszkolenie 360 osób w ramach szkoleń dotyczących uzyskiwania certyfikatów akredytacyjnych.
- Przeszkolenie 40 wizytatorów akredytacyjnych.
- Opublikowanie zestawu 210 standardów w 15 działach tematycznych oraz informatora o akredytacji.
- Przygotowanie aplikacji informatycznej wspomagającej prowadzenie procedury akredytacyjnej.
- Przygotowanie zestawu wskaźników jakości i zasad ich monitorowania w szpitalach.
- Podniesienie jakości świadczeń w szpitalach z certyfikatem akredytacji CMJ.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- Opracowanie 210 znowelizowanych standardów akredytacyjnych.
- Uzyskanie przez 77 szpitali certyfikatu akredytacyjnego Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia.
- 66% przyrost zakładów opieki zdrowotnej, które posiadają certyfikat akredytacyjny.
- Publikacja informatora „Akredytacja szpitali w Polsce”.
- Publikacja znowelizowanych standardów akredytacyjnych „Program akredytacji szpitali – zestaw standardów akredytacyjnych”.
- Przeprowadzenie szkolenia dla wizytatorów.
- Przeszkolenie 267 pracowników zakładów opieki zdrowotnej w zakresie standardów akredytacyjnych.
- Utworzenie strony internetowej projektu: www.wsparcieakredytacji.cmj.org.pl, na której znaleźć można szczegółowe informacje o projekcie.

Okres realizacji projektu: czerwiec 2008 – sierpień 2014

Wartość projektu: 7 839 468,00 PLN

**Projekty
systemowe
realizowane
od 2009 r.**

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych

Tytuł projektu: Wsparcie systemu ratownictwa medycznego poprzez kształcenie zawodowe lekarzy, ratowników medycznych i dyspozytorów medycznych.

Kto realizuje projekt?

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego w Warszawie.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Lekarze kwalifikujący się do uczestnictwa w procesie kształcenia specjalizacyjnego z medycyny ratunkowej.
- Ratownicy medyczni i dyspozytorzy medyczni.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest wsparcie kształcenia specjalizacyjnego lekarzy z medycyny ratunkowej poprzez organizację i współfinansowanie obowiązkowych kursów specjalizacyjnych oraz wsparcie doskonalenia zawodowego ratowników i dyspozytorów medycznych poprzez organizację i współfinansowanie obowiązkowych kursów doskonalących. Kursy doskonalące dla ratowników i dyspozytorów stanowią formę kształcenia, której ukończenie umożliwia aktualizację wiedzy i umiejętności z zakresu medycyny ratunkowej i organizacji ratownictwa medycznego, w szczególności umiejętności niezbędnych do udzielania kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Przeprowadzenie 282 kursów specjalizacyjnych z medycyny ratunkowej dla 919 lekarzy.
- Przeprowadzenie 425 kursów doskonalących dla 8 500 ratowników medycznych.
- Przeprowadzenie 94 kursów doskonalących dla 1 920 dyspozytorów medycznych.
- Utworzenie Centrum Symulacji.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- Przeprowadzono 81 kursów specjalizacyjnych z medycyny ratunkowej dla 319 lekarzy.
- Przeprowadzono 77 kursów doskonalących dla 2 122 ratowników medycznych.
- Przeprowadzono 20 kursów doskonalących dla 361 dyspozytorów medycznych.
- Utworzono Centrum Symulacji, dzięki któremu uczestnicy kursów będą mogli nabyć praktyczne umiejętności w zakresie ratownictwa medycznego.
- Utworzono bazę danych uczestników projektu.
- Utworzono podstronę internetową projektu: www.cmkp.edu.pl/projekt_mrta_eu.htm, na której znaleźć można szczegółowe informacje o projekcie.

Okres realizacji projektu: wrzesień 2009 – czerwiec 2015

Wartość projektu: 35 534 180,09 PLN

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych

Tytuł projektu: Profesjonalne pielęgniarstwo systemu ratownictwa medycznego w Polsce – wsparcie kształcenia podyplomowego.

Kto realizuje projekt?

Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych.

Kto może wziąć udział w projekcie?

Pielęgniarki/pielęgniarze, którzy posiadają co najmniej roczny staż pracy w zawodzie i aktualne prawo wykonywania zawodu (dot. kursu kwalifikacyjnego „Pielęgniarstwo ratunkowe” oraz kursu specjalistycznego „Resuscytacja krążeniowo-oddechowa”). Pielęgniarki/pielęgniarze, którzy posiadają aktualne prawo wykonywania zawodu i kwalifikacje pielęgniarki/pielęgniarsza systemu Państwowego Ratownictwa Medycznego (dot. kursu specjalistycznego „Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy przeźnej i dojścia doszpikowego”). Przedmiotowy kurs będzie realizowany od 2012 r. Dzięki udziałowi w projekcie uczestnicy zdobędą uprawnienia do wykonywania zabiegów objętych programem kursu.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest podniesienie kwalifikacji i umiejętności personelu medycznego, poprzez kształcenie podyplomowe pielęgniarek/pielęgniarzy w ramach systemu ratownictwa medycznego.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Ukończenie przez 3 678 pielęgniarek/pielęgniarzy kursu kwalifikacyjnego z zakresu pielęgniarstwa ratunkowego.
- Ukończenie przez 2 054 pielęgniarek/pielęgniarzy kursu specjalistycznego z zakresu resuscytacji krążeniowo-oddechowej.
- Ukończenie przez 620 pielęgniarek/pielęgniarzy kursu specjalistycznego „Wykonanie konikopunkcji, odbarczenie odmy przeźnej oraz wykonanie dojścia doszpikowego”.
- Zorganizowanie 5 warsztatów roboczych dla organizatorów kształcenia.
- Zorganizowanie 3 konferencji promocyjno-informacyjnych dla decydentów systemu, organizatorów kształcenia, pielęgniarek/pielęgniarzy.
- Zorganizowanie 5 regionalnych konferencji informacyjno-szkoleniowych dla pielęgniarek /pielęgniarzy.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- 854 osoby ukończyły kurs kwalifikacyjny „Pielęgniarstwo ratunkowe”, natomiast 1 178 osób jest w trakcie kursu.
- 549 osób ukończyło kurs specjalistyczny „Resuscytacja krążeniowo-oddechowa”.
- Zorganizowano 2 warsztaty robocze dla organizatorów kształcenia.
- Zorganizowano konferencję promocyjno-informacyjną dla decydentów systemu, organizatorów kształcenia.
- Zorganizowano 5 regionalnych konferencji informacyjno-szkoleniowych dla pielęgniarek/pielęgniarzy.
- Utworzono podstronę internetową projektu: www.ckpp.edu.pl/projekt_ue, na której znaleźć można szczegółowe informacje o projekcie.

Okres realizacji projektu: październik 2009 – czerwiec 2015

Wartość projektu: 20 284 744,58 PLN

Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia

Tytuł projektu: Nowoczesne zarządzanie w zakładach opieki zdrowotnej – szkolenia z zakresu rachunku kosztów i informacji zarządczej oraz narzędzi restrukturyzacji i konsolidacji ZOZ.

Kto realizuje projekt?

Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Ubezpieczenia Zdrowotnego w partnerstwie ze Szkołą Główną Handlową.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Pracownicy zakładów opieki zdrowotnej, zwłaszcza kadra zarządzająca.
- Przedstawiciele reprezentujący organy założycielskie ZOZ – z gmin miejskich, powiatów, samorządów wojewódzkich oraz administracji centralnej.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest poprawa jakości zarządzania w ochronie zdrowia poprzez podniesienie kompetencji pracowników, w szczególności kadry zarządzającej ZOZ oraz pracowników organów założycielskich, poprzez dostarczenie wiedzy i umiejętności z zakresu stosowania nowoczesnych metod zarządzania instytucjami sektora ochrony zdrowia w Polsce.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- 5 955 przeszkolonych pracowników ZOZ, w tym 1 191 liderów i liderek, którzy koordynować będą prace związane z wdrożeniem nowoczesnych narzędzi rachunkowości zarządczej usprawniających proces zarządzania.
- 740 przeszkolonych pracowników reprezentujących organy założycielskie ZOZ.
- Wzrost świadomości kadry zarządzającej w zakresie konieczności stosowania nowoczesnych narzędzi rachunkowości zarządczej ZOZ.
- Wzrost kompetencji kadry zarządzającej w zakresie możliwości i sposobów wykorzystania narzędzi rachunkowości zarządczej zapewniających wzrost efektywności zarządzania ZOZ.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- Przeprowadzono cykl 33 warsztatów dotyczących rachunku kosztów oraz 2 warsztaty dot. konsolidacji świadczeniodawców.
- Zorganizowano 2 warsztaty dotyczące konsolidacji świadczeniodawców.
- Zrealizowano 12 szkoleń – konferencji w tym 7 szkoleń liderów wybranych spośród pracowników ZOZ, zwłaszcza reprezentujących kadre zarządzającą (łącznie 736 osób, w tym 701 przedstawicieli ZOZ oraz 35 przedstawicieli organów założycielskich).
- Opracowano metodologię rachunku kosztów.
- Opracowano i wydano podręcznik z zakresu metodologii rachunku kosztów, wspierający proces szkolenia.
- Opracowano instrukcję kosztów oraz dydaktyczny program komputerowy.
- Utworzono elektroniczną platformę: www.nzzoz.mz.gov.pl, która umożliwia zapisy na szkolenia- konferencje oraz szkolenia liderów z zakresu nowoczesnego zarządzania w zakładach opieki zdrowotnej.

Okres realizacji projektu: październik 2009 – grudzień 2013

Wartość projektu: 8 701 069,98 PLN

Projekt systemowy realizowany od 2010 r.

Poddziałanie 2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych

Tytuł projektu: „Opracowanie i wdrożenie programu profilaktycznego w zakresie wczesnego wykrywania nowotworów układu moczowo-płciowego u pracujących mężczyzn w wieku od 45. roku życia (45+) ukierunkowanego na przeciwdziałanie ich dezaktywacji zawodowej (w szczególności osób wykonujących zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby nowotworów układu moczowo-płciowego)”.

Kto realizuje projekt?

Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Polityki Zdrowotnej w partnerstwie z Centrum Onkologii – Instytutem im. M. Skłodowskiej Curie.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Pracujący mężczyźni w wieku „45+”, w szczególności wykonujący zawody, co do których istnieje wyższe prawdopodobieństwo narażenia na choroby nowotworowe układu moczowo-płciowego.
- Lekarze (specjaliści medycyny pracy, lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, urologi).

Jakie są cele projektu?

- Zwiększenie stanu wiedzy oraz pozytywna zmiana zachowań mężczyzn w zakresie profilaktyki chorób nowotworowych w obrębie układu moczowo-płciowego.
- Zwiększenie stanu wiedzy lekarzy medycyny rodzinnej, lekarzy medycyny pracy oraz urologów dotyczącej zagadnień chorób układu moczowo-płciowego (w szczególności wpływu czynników zawodowych na poziom zachorowalności).

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Opracowanie programu profilaktycznego w zakresie chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego.
- Przeprowadzenie kampanii medialnej (m.in. zachęcającej mężczyzn do badań) oraz spotkań informacyjnych w wybranych przedsiębiorstwach, w których pracownicy wykonują czynności zawodowe narażające ich na większe ryzyko zachorowania na nowotwory układu moczowo-płciowego.
- Przeszkolenie 6 000 lekarzy w zakresie przyczyn zachorowalności, objawów oraz nowoczesnych metod leczenia, jak również w zakresie procedur postępowania u osób z objawami chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego.

Co osiągnęliśmy dotychczas?

- Opracowano program profilaktyczny w zakresie chorób nowotworowych układu moczowo-płciowego.
- Opracowano programy szkoleniowe (dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, lekarzy medycyny pracy oraz urologów) związane z tematyką profilaktyki nowotworowej układu moczowo-płciowego.
- Przeprowadzono badania świadomościowe wśród mężczyzn w wieku „45 +” których celem było zdiagnozowanie przyczyn niskiego poziomu zgłaszalności na badania profilaktyczne.
- Utworzono stronę internetową projektu: www.mezczyzna45plus.pl

Okres realizacji projektu: październik 2010 – grudzień 2013

Wartość projektu: 24 310 195,40 PLN

Projekty
systemowe
realizowane
od 2011 r.

Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia

Tytuł projektu: Akademia NFZ.

Kto realizuje projekt?

Narodowy Fundusz Zdrowia.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Pracownicy zakładów opieki zdrowotnej, w tym kadra zarządzająca.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest poprawa jakości zarządzania w systemie ochrony zdrowia poprzez poprawę polityki informacyjnej prowadzonej przez płatnika publicznego w stosunku do świadczeniodawców (podmioty prowadzące działalność leczniczą w oparciu o kontrakt z NFZ) oraz w stosunku do świadczeniobiorców (pacjentów) poprzez podjęcie działań edukacyjnych i informacyjnych.

Celami szczegółowymi są:

- Wzrost poziomu wiedzy pracowników podmiotów świadczących usługi medyczne w zakresie: zasad udzielenia informacji o świadczeniach zdrowotnych realizowanych przez świadczeniodawców oraz prawach przysługujących pacjentom; zasad funkcjonowania systemu ochrony zdrowia; zasad kontraktowania świadczeń zdrowotnych; zasad raportowania i sprawozdawczości z realizacji usług medycznych finansowanych ze środków publicznych; zasad prawidłowego przygotowania ofert w ramach konkursów na świadczenia medyczne finansowane ze środków publicznych.
- Wzrost poziomu wiedzy świadczeniobiorców (pacjentów) na temat zasad funkcjonowania systemu ochrony zdrowia oraz przysługujących im praw.
- Wypracowanie narzędzia służącego analizie efektywności wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na usługi medyczne.
- Wypracowanie narzędzia weryfikacji skuteczności przyjętych przez NFZ rozwiązań w zakresie funkcjonowania systemu JGP oraz przyjętego modelu polityki informacyjnej ze świadczeniodawcami i świadczeniobiorcami.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- 2 000 przeszkolonych pracowników ZOZ – istnieje możliwość realizacji programu szkoleń w formie tradycyjnej (szkolenia stacjonarne) lub w formie szkoleń e-learningowych.
- Przeprowadzenie ewaluacji efektywności zadań realizowanych przez NFZ.

Okres realizacji projektu: październik 2011 – grudzień 2014

Wartość projektu: 4 995 203,92 PLN

Poddziałanie 2.3.2 Doskonalenie zawodowe kadr medycznych

Tytuł projektu: Wsparcie systemu kształcenia ustawicznego personelu medycznego w zakresie opieki geriatrycznej.

Kto realizuje projekt?

Minister właściwy ds. zdrowia – Departament Pielęgniarek i Położnych w partnerstwie z Centrum Medycznym Kształcenia Podyplomowego.

Kto może wziąć udział w projekcie?

- Lekarze podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarki, fizjoterapeuci, opiekunowie medyczni, terapeuci środowiskowi.

Jakie są cele projektu?

Celem projektu jest wsparcie systemu kształcenia ustawicznego personelu medycznego w zakresie opieki geriatrycznej.

Jakie będą najistotniejsze rezultaty?

- Opracowanie założeń do systemu opieki geriatrycznej w Polsce.
- Opracowanie raportu ewaluacyjnego, poświęconego opiece geriatrycznej w Polsce.
- Opracowanie programu szkoleniowego dla lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, pielęgniarek, fizjoterapeutów oraz opiekunów medycznych w zakresie opieki geriatrycznej.

Przeszkolenie w zakresie opieki geriatrycznej:

- 2 000 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej,
- 2 000 pielęgniarek w ramach kursów specjalistycznych,
- 200 opiekunów medycznych,
- 200 terapeutów środowiskowych według programu szkolenia z zakresu terapii środowiskowej,
- 1 000 fizjoterapeutów w zakresie fizjoterapii w geriatrici.

Okres realizacji projektu: styczeń 2012 – czerwiec 2015

Wartość projektu: ok. 25 000 000,00 PLN

Uwaga:

Rozpoczęcie realizacji projektu wymaga zmiany dokumentów programowych, w związku z tym rozpoczęcie wdrażania projektu przewidziane jest w 2012 r.

Zakończone projekty systemowe

Fot. Magdalena Mirowska

Fot. Magdalena Mirowska

Poddziałanie 2.3.3 Podniesienie jakości zarządzania w ochronie zdrowia

Tytuł projektu: Szkolenia kadry zarządzającej szpitali, posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim Narodowego Funduszu Zdrowia albo udzielających świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów oraz dysponentów środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia, tj. kadry zarządzającej NFZ.

Kto realizował projekt?

Narodowy Fundusz Zdrowia.

Kto mógł wziąć udział w projekcie?

- Zakłady opieki zdrowotnej posiadające umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej zawartą z oddziałem wojewódzkim NFZ albo udzielające świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów.
- Kadra zarządzająca ZOZ, posiadających umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w rodzaju leczenie szpitalne zawartą z oddziałem wojewódzkim NFZ albo udzielających świadczeń zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych na podstawie innych tytułów.
- Dysponenti środków publicznych w sektorze ochrony zdrowia, tj. kadra zarządzająca NFZ.

Jaki był główny cel projektu?

Celem projektu było przygotowanie kadry stosującej system Jednorodnych Grup Pacjentów (JGP), w zakresie użytkowania i wykorzystania systemu do poprawy efektywności zarządzania w ochronie zdrowia.

Co osiągnęliśmy dzięki realizacji projektu?

- Przeszkolenie 1 592 pracowników zakładów opieki zdrowotnej w zakresie funkcjonowania systemu JGP.
- Wydanie dwóch publikacji poświęconych systemowi JGP:
  - „Jednorodne Grupy Pacjentów. Podstawy Systemu”.
  - „Jednorodne Grupy Pacjentów. Przewodnik po systemie”.
- Uruchomienie platformy e-learningowej poświęconej systemowi JGP: www.szkoleniajgp.nfz.gov.pl

Okres realizacji projektu: lipiec 2008 – grudzień 2010

Wartość projektu: 3 717 966,60 PLN

Fot. Magdalena Mirowska

Poddziałanie 2.3.1 Opracowanie kompleksowych programów zdrowotnych

Tytuł projektu: Opracowanie kompleksowych programów ukierunkowanych na powroty do pracy.

Kto realizował projekt?

Instytut Medycyny Pracy im. prof. Jerzego Nofera w Łodzi.

Kto mógł wziąć udział w projekcie?

- Pracownicy służb medycyny pracy.
- Lekarze laryngolodzy, foniatry, terapeuci głosu oraz lekarze orzecznicy ZUS.
- Osoby z chorobą narządu głosu, z pylicą, z chorobami alergicznymi.

Jaki był główny cel projektu?

Celem projektu było umożliwienie podjęcia aktywności zawodowej osób ze stwierdzonymi chorobami zawodowymi lub po długotrwałej niezdolności do pracy spowodowanej chorobami pośrednio związanymi z warunkami pracy.

Co osiągnęliśmy dzięki realizacji projektu?

- Opracowano i wdrożono 3 kompleksowe programy ukierunkowane na powroty do pracy z zakresu chorób narządu głosu, pylic i chorób alergicznymi, obejmujące 7 chorób zawodowych.
- Utworzono Centrum Konsultacyjno-Diagnostyczne typu „hot-line”.
- Przeprowadzono 2 turnusy rehabilitacyjne z zakresu chorób narządu głosu dla 40 nauczycieli.
- Przeprowadzono 4 szkolenia warsztatowe z zakresu chorób narządu głosu dla 80 lekarzy laryngologów, foniatrów i terapeutów głosu.
- Przeprowadzono 2 konferencje szkoleniowe z zakresu rehabilitacji głosu dla 120 nauczycieli.
- Przeprowadzono 4 szkolenia z zakresu pylic i chorób alergicznymi dla 74 lekarzy orzeczników ZUS.
- Przeprowadzono 4 szkolenia z zakresu pylic i chorób alergicznymi dla 95 pracowników służb medycyny pracy.
- Przeprowadzono 4 warsztaty motywacyjno-rehabilitacyjne z zakresu pylic i chorób alergicznymi dla 81 osób zainteresowanych powrotem do pracy.
- Wydano 3 poradniki dla pacjentów „Rehabilitacja zawodowych zaburzeń głosu”; „Jak żyć i pracować z chorobą alergiczną?”; „Jak żyć i pracować z pylicą płuc” oraz poradnik dla lekarzy „Wszystko o pylicy płuc”.
- Przygotowano film informacyjno-edukacyjny dot. alergii.
- Utworzono stronę internetową projektu: www.programyzdrowotne.pl

Okres realizacji projektu: kwiecień 2008 – sierpień 2011

Wartość projektu: 2 121 727,28 PLN

Ważne adresy:

**Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
Departament Zarządzanie EFS**

ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa
tel. (22) 330 30 01, faks (22) 330 30 31
www.mrr.gov.pl

**Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej
Departament Wdrażania EFS**

ul. Tamka 3
00-349 Warszawa
tel. (22) 461 63 04, faks (22) 461 62 64
www.mpi.gov.pl

**Centrum Kształcenia Podyplomowego
Pielęgniarek i Położnych**

ul. A. Pawińskiego 5a
02-106 Warszawa
tel. (22) 592 34 50, faks (22) 658 47 33
www.ckppip.edu.pl

Centrum Medyczne Kształcenia Podyplomowego

ul. Marymoncka 99/103
01-813 Warszawa
tel. (22) 569 37 00, faks (22) 569 37 12
www.cmkp.edu.pl

**Centrum Monitorowania Jakości
w Ochronie Zdrowia**

ul. Kapelanka 60
30-347 Kraków
tel./faks (12) 423 20 88
www.wsparcieakredytacji.cmj.org.pl

Instytut Medycyny Pracy

ul. św. Teresy od Dzieciątka Jezus 8
91-348 Łódź
tel. (42) 631 45 02, faks (42) 656 83 31
www.imp.lodz.pl

**Ministerstwo Zdrowia
Departament Pielęgniarek i Położnych**

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa
tel. (22) 635 58 40, faks (22) 831 21 77
www.mz.gov.pl

**Ministerstwo Zdrowia
Departament Ubezpieczenia Zdrowotnego**

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa
tel. (22) 831 58 13, faks (22) 635 80 05
www.mz.gov.pl

**Ministerstwo Zdrowia
Departament Polityki Zdrowotnej**

ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa
tel. (22) 634 95 72, faks (22) 634 93 76
www.mz.gov.pl

Narodowy Fundusz Zdrowia

ul. Grójecka 186
02-390 Warszawa
tel. (22) 572 60 42, faks (22) 572 63 33
www.nfz.gov.pl

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

**Ministerstwo
Zdrowia**

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

człowiek – najlepsza inwestycja

Wydawca:

**Ministerstwo Zdrowia
Departament Funduszy Europejskich**

Kancelaria (adres do korespondencji):
ul. Miodowa 15
00-952 Warszawa

Siedziba:
ul. Długa 38/40
00-238 Warszawa
tel.: (22) 530 03 60
faks: (22) 530 03 50

Punkt Informacyjny Działania 2.3 PO KL:
ul. Długa 38/40, piętro 1
00-238 Warszawa
czynny w godzinach 8.15 – 16.15
tel. (22) 530 02 41
e-mail: zdrowie.pokl@mz.gov.pl

» www.zdrowie.gov.pl
» www.efs.gov.pl
» www.funduszeuropejskie.gov.pl

**Egzemplarz
bezpłatny**

Warszawa 2011